

2021-09-28

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KUN 2020/126

Motion – Förtydligande av Program för konst och kultur i det offentliga rummet

Inkom den 16 november 2020 av Tomas Ottosson och Fredrik Holmkvist, (V)

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige noterar kulturnämndens redovisning och förklarar med den noteringen motionen färdigbehandlad.

Sammanfattning av ärendet

Motionärerna pekar på att Nacka kommuns kulturpolitik blev ämne för omfattande kritik i och med genomförandet av festivalen Wall Street Nacka år 2019, då en negativ offentlig debatt blossade upp kring riktlinjerna för konstnärers deltagande. För att undvika missförstånd och negativ debatt igen föreslår motionärerna att programmet ska förtydligas genom ett tillägg om att ”*principen om armlängds avstånd*” ska tillämpas inom ramen för programmets verksamhet, och att ett utdrag med denna information samt instruktioner för hur konstnärer ska agera om de skulle uppleva att de utsätts för politisk, eller annan med principen oförenlig styrning, ska skickas ut till alla i sådan verksamheter deltagande konstnärer.

Kulturnämnden har ansvar för den del i programmet som innefattar att öka tillgängligheten till konsten i det offentliga rummet genom olika aktiviteter. Kulturhuset Dieselverkstaden har nämndens uppdrag att genomföra dessa aktiviteter. Nämnden fattar inte beslut om programinnehåll, eller vilka konstnärer och övriga kulturproducenter som ska engageras för utförande av dessa aktiviteter. Bedömningen är därmed att nämnden lever upp till ”*principen om armlängds avstånd*”. Dieselverkstaden ska ha system och rutiner för att löpande kunna ta emot synpunkter och klagomål. Bedömningen är att detta system skapar goda förutsättningar för konstnärer och övriga kulturproducenter att framföra eventuella synpunkter och klagomål gällande genomförandet av nämndens

uppdrag. Enligt kommunfullmäktiges beslut ska programmet utvärderas varje mandatperiod, vilket innebär att en utvärdering ska genomföras under 2022. Bedömningen är att denna utvärdering bör genomföras av en utomstående part för en oberoende genomlysning av hela programmets resultat och upplägg.

Förslagen i motionen

Vänsterpartiet yrkar:

- att ett tillägg ska göras till Program för konst och kultur i det offentliga rummet, i vilket det explicit fastställs att principen om armlängds avstånd ska tillämpas i alla inom programmets ramar genomförda kulturverksamheter.
- att ett utdrag ur Program för konst och kultur i det offentliga rummet, där ovan nämnda tillägg ingår, ska delas ut till alla i sådana verksamheter deltagande konstnärer, tillsammans med instruktioner för hur de ska agera om de skulle uppleva att de utsätts för politisk eller annan med principen oförenlig styrning.

Enhetens utredning och bedömning

Principen om armlängds avstånd

”Etablerandet och hävdandet av *principen om armlängds avstånd* inom kulturpolitiken är ett uttryck för en idé om avhållsamhet när det gäller styrning. Armlängds avstånd är i detta avseende en allmänt hållen princip om att politiker och politiska församlingar ska avhålla sig från konstnärliga bedömningar och avstå från att organisera kulturpolitiken på ett sätt som riskerar att politiskt styra vad utövande konstnärer och kulturskapare väljer att innehållsligt ägna sig åt.” /.../

”Bakgrunden till principen om armlängds avstånd är de historiska erfarenheter som gjorts av kulturpolitikens ideologisering och användning som politiskt maktmedel i exempelvis Tyskland under nazismen och i de forna öststaterna under kommunismen. Begreppet myntades i Storbritannien efter andra världskriget.”¹ Syftet med principen är att skapa förutsättningar för konstnärlig frihet.

Program för konst och kultur i det offentliga rummet

I *Program för konst och kultur i det offentliga rummet* (bilaga 2) anges att kommunens funktion inom det offentliga rummet och den öppna konsten ska präglas av *de fyra styrprinciperna*, vilket bland annat definieras enligt nedan:

¹ Myndigheten för Kulturanalys, Rapport 2021:1, Så fri är konsten – Den kulturpolitiska styrningens påverkan på den konstnärliga friheten

- ”konkurrens – kommunen dels gör det möjligt för var konstnär själv att avgöra om den vill bidra i utformningen och utvecklingen av det offentliga rummet, dels välkomnar entreprenörer att utifrån sina idéer göra den öppna konsten tillgänglig
- konkurrensneutralitet – kommunen gör inte skillnad mellan olika aktörer som medverkar i konsten att skapa det offentliga rummet och som gör den öppna konsten tillgänglig
- ansvar och befogenheter ska läggas på lägsta effektiva nivå – konsten att skapa det offentliga rummet sker nära dem som verkar och vistas i det offentliga rummet”

Nämndens uppdrag - Öppna konsten

Enligt programmet har kulturnämnden ansvar för den del i programmet som kallas ”*Öppna konsten*”, vilket innefattar att öka tillgängligheten till konsten i det offentliga rummet genom olika aktiviteter som preciseras i bilaga 2. Kulturhuset Dieselverkstaden har nämndens uppdrag att genomföra dessa aktiviteter.

Nämndens avtal är ett delegerat ansvar till lägsta effektiva nivå i enlighet med kommunens grundläggande värdering och styrprinciper. Det innebär i praktiken att nämnden inte fattar beslut om programinnehåll, eller vilka konstnärer och övriga kulturproducenter som ska engageras för utförande av aktiviteterna. Bedömningen är därmed att nämnden lever upp till ”*principen om armlängds avstånd*”.

Enligt nämndens avtal ska kulturhuset Dieselverkstaden ha system och rutiner för att löpande kunna ta emot synpunkter och klagomål, samt redovisa vidtagna åtgärder för att komma tillrätta med de eventuella brister som uppdagats i samband med klagomålen. Bedömningen är att detta system skapar goda förutsättningar för konstnärer och övriga kulturproducenter att framföra eventuella synpunkter och klagomål gällande genomförandet av uppdrag.

Enligt kommunfullmäktiges beslut ska programmet utvärderas varje mandatperiod, vilket innebär att en utvärdering ska genomföras under 2022. Bedömningen är att denna utvärdering bör genomföras av en utomstående part för en oberoende genomlysning av hela programmets resultat och upplägg gällande ansvar, struktur, organisation och förutsättningar för genomförandet av konst och kultur i det offentliga rummet.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet innebär inte några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Ärendet innebär inte några konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

1. Motion - Förtydligande av Program för konst och kultur i det offentliga rummet
2. Program för konst och kultur i det offentliga rummet

Cortina Lange
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Anna Hörnsten
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten